

ผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาล ในภาคตะวันตกของประเทศไทย

The Achievement Setting Up a Social Welfare Policy for the Elderly People by the Municipality Offices in the Western Region of Thailand

ชัยวัฒน์ เอี่ยมประภาศ

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยากร หวังมหารพร

Abstract

The purpose of this research were to study is First the achievement of social welfare policy for the elderly of Municipalities in the Western of Thailand, Second the factors affecting to the achievement level in social welfare providing for the elderly in Municipalities the Western of Thailand, Third the implementation problem and obstacles of social welfare for the elderly of Municipalities in the Western of Thailand and Fourth The development guidelines of social welfare for the elderly of Municipalities in the Western of Thailand. Use mix method were quantitative research and qualitative research. The sample were municipal clerks or municipal employees of Municipalities in the Western of Thailand 133 municipalities such as Prachuap Kirikhan, Phetchaburi, Ratchaburi, Karnchanaburi and Tak. Quantitative research used average, standard deviation and multiple regression analysis. Qualitative research used in-depth interviews individually from 75 persons were municipality, employees in social welfare division, community health volunteers, community leaders, and people.

The results of this research found the factors affecting achievement setting up Welfare Policy for the elderly by the Municipalities office in the Western region Thailand were at a high level such as organizational structure, management policy, leadership, personnel, management, organizational environment, resource policy, and cooperation of relevant agencies. The achievement of social welfare for the elderly of Municipalities in the Western of Thailand are at high level order in ascending health and medical care, social security and protection, income, recreation, creation of service and networks, and the housing. The achievement of social welfare for the elderly of Municipalities in the Western of Thailand relates with social welfare achievement for the elderly of Municipalities in the Western of Thailand. The factor influences achievement of social welfare for the elderly of Municipalities in the Western of Thailand includes the cooperation of relevant agencies, policy resources, management, organizational structure and management policy which predicted achievement of social welfare for the elderly was 73.90 percent. The implementation problem and obstacles of social welfare for the elderly of Municipalities in the Western of Thailand were the budget for the welfare of the elderly was insufficient, the social welfare of the municipalities were low, causing delays, service was not thorough, some municipalities have no social welfare department. The elderly was not provided enough livelihood allowances. Municipalities services are not sufficient to meet the needs of the elderly and legal restrictions on social welfare. The problem was that the guidelines for the development of social welfare for the elderly in the Municipalities of Western Thailand are first health and medical; the municipalities should encourage the family to help and care for the elderly in their family, self-development activities group, recruiting staff and budgeting, activities to comply with relevant regulations. Second Income; the municipalities helps to create a career for the elderly, provides welfare fund for the elderly, promote savings concrete for people to earn enough

to live. Third Accommodation; the municipalities should request help from other agencies to get budget support materials for repairing the elderly. Fourth Recreation; municipalities should create activities to encourage the elderly to meet each other such as New Year's day, Songkran festival, monthly meeting and a club for elders. Fifth Social security and protection; municipalities has to recruit qualified personnel, set up a mobile department for security and protection. Provide advice to the elderly to understand the rights. There is a village security suite and civil defense volunteers. Sixth The creation of service and support network; provides social welfare workers with the elderly, budget and ask for cooperation with the private sector or other agencies to support the budget and materials for activities, care for the elderly seriously and continuously.

Keywords : Achievement, Social Welfare, Elderly, Municipalities in the Western of Thailand

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย 3) ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย และ 4) เสนอแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mix Methods Research) ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่าง คือ ปลัดเทศบาล หรือพนักงานเทศบาลกองสวัสดิการสังคมของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดตาก รวมทั้งสิ้น 133 เทศบาล การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าถดถอยพหุคูณ และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นรายบุคคลจากการสัมภาษณ์ปลัดเทศบาล พนักงานเทศบาลกองสวัสดิการสังคม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน/ชุมชน ผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน และตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 75 คน

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โครงสร้างองค์กร นโยบายการบริหารงาน ภาวะผู้นำ บุคลากรผู้ให้บริการ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมขององค์กร ทรัพยากรนโยบายและความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล รองลงมา ด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง ด้านรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน และลำดับสุดท้ายคือ ด้านที่พักอาศัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย และความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทรัพยากรนโยบาย การบริหารจัดการ โครงสร้างองค์กร และนโยบายการบริหารงาน สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุได้ร้อยละ 73.90

ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาล ในภาคตะวันตกของประเทศไทย ได้แก่ งบประมาณการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุไม่เพียงพอ บุคลากรด้านสวัสดิการสังคมของเทศบาลมีน้อยทำให้งานล่าช้า ให้บริการไม่ทั่วถึง เทศบาลบางแห่งไม่มีกองสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ เทศบาลให้บริการไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้สูงอายุ และข้อจำกัดในด้านกฎหมายเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม ปัญหาดังกล่าวเกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล เทศบาลควรส่งเสริมให้ครอบครัวช่วยเหลือและดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว รวมกลุ่มทำกิจกรรมพัฒนาตนเอง สรรหาบุคลากรและจัดสรรงบประมาณ จัดกิจกรรมให้ตรงกับภาวะเปราะบางที่เกี่ยวข้อง 2) ด้านรายได้ เทศบาลจะต้องหาวิธีการสร้างอาชีพให้ผู้สูงอายุ ก่อตั้งกองทุนสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ส่งเสริมการออมให้เป็นรูปธรรม ส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ 3) ด้านที่พักอาศัย

เทศบาลขอความช่วยเหลือกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ สำหรับการซ่อมแซมที่พังก่อภัยให้กับผู้สูงอายุ 4) ด้านนันทนาการ เทศบาลควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้พบปะกัน เช่น งานวันปีใหม่ วันสงกรานต์ การประชุมประจำเดือน มีสโมสรสำหรับผู้สูงอายุ 5) ด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง เทศบาลต้องคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ จัดหน่วยเคลื่อนที่ด้านความมั่นคงและการคุ้มครอง ให้คำแนะนำกับผู้สูงอายุให้ความเข้าใจสิทธิต่างๆ มีชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมาดูแล เป็นต้น 6) ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายเกื้อหนุน จัดหาบุคลากรทางด้านสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ จัดสรรงบประมาณ และขอความร่วมมือกับภาคเอกชนหรือหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้การสนับสนุนงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในการดูแลผู้สูงอายุอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ การจัดสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุ เทศบาลในภาคตะวันตก

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในประเทศที่พัฒนาแล้วและมีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี และตามมาด้วยประเทศกำลังพัฒนา เมื่อมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ก็จะทำให้ปัจจัยการผลิตด้านแรงงานลดลง การออมลดลง รัฐบาลจำเป็นต้องเพิ่มงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการสังคมและการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้นเพื่อดูแลและปฐมพยาบาลผู้สูงอายุมากขึ้น ทำให้การลงทุนลดลง รายได้ประชาชาติลดลง การที่แรงงานลดลงอาจแก้ไขโดยนำเทคโนโลยีเครื่องจักรมาใช้ทดแทนแรงงานคนหรือใช้แรงงานต่างด้าว ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานมากขึ้น ถ้าหากไม่มีการเตรียมความพร้อมการจัดสรรทรัพยากรแรงงานที่ลดลงก็จะมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสังคม จนทำให้รายได้ประชาชาติลดลง ซึ่งในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจะทำให้โครงสร้างของประชากรเปลี่ยนไป ในขณะที่สัดส่วนของผู้สูงอายุมากขึ้นแต่คนวัยทำงานกลับลดลง จะทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในด้านผลผลิตที่จะมีผลโดยตรงต่อการผลิตเพราะในขณะที่วันทำงานเท่าเดิม แต่กำลังแรงงานกลับลดลงก็อาจจะทำให้ค่าแรงสูงขึ้นเพราะขาดแคลนแรงงาน ทำให้ผู้ประกอบการอาจใช้วิธีการแก้ไขปัญหาค่าแรงสูงโดยการนำเข้าแรงงานต่างด้าว ผลที่ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้คือ เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานมากขึ้น

เมื่อจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นสิ่งที่ตามมา คือ การลงทุน และการออมลดลง เนื่องจากผู้ที่อยู่ในวัยสูงอายุ หรือวัยเกษียณขาดรายได้หรือมีรายได้น้อยลง ทำให้เงินออมน้อยลง ในขณะที่คนวัยทำงานต้องรับภาระมากขึ้นมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นทำให้เงินออมลดลงและเงินลงทุนลดลง รัฐบาลต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายทางด้านสวัสดิการมากขึ้นเพื่อบริการสังคมทางด้านสุขภาพให้กับผู้สูงอายุ ผลที่ตามมา คือ ถ้าหากสัดส่วนผู้สูงอายุมีมากขึ้นก็ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP) หรือรายได้ประชาชาติลดลงรายได้เฉลี่ยต่อบุคคล

และผลิตภาพการผลิตก็ลดลงตามไปด้วย ส่วนด้านการคลังและงบประมาณของรัฐบาลจะมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น สำหรับผลกระทบทางสังคมจะมีปัญหาผู้สูงอายุ ถูกทอดทิ้ง ขาดความอบอุ่นมีผลต่อสภาพจิตใจ ปัญหาด้านจิตใจนั้นจะเห็นได้จากเมื่ออยู่ในวัยเกษียณอายุไม่ได้ทำงาน ก็จะทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกเหงา ไม่ภาคภูมิใจ เหมือนเป็นภาระของลูกหลาน รู้สึกน้อยใจ มีอาการซึมเศร้า จำเป็นต้องให้การดูแลเอาใจใส่ บางรายจะต้องมีค่าใช้จ่ายเรื่องการรักษาพยาบาล ทำให้ครอบครัวมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นขณะที่รายได้ยังคงเท่าเดิม หรือบางครอบครัวมีรายได้ไม่แน่นอนทำให้ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ลำบาก (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2558) โดยมีสาเหตุมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการแพทย์ รวมถึงนโยบายการวางแผนครอบครัว หรือการควบคุมการมีบุตรจากนโยบายการวางแผนครอบครัวให้มีบุตรน้อยลงเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจเปลี่ยนไป

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ประเทศไทย มีการตื่นตัวและเตรียมการ เพื่อรับการดูแลประชาชนกลุ่มผู้สูงอายุมากขึ้น รัฐบาลได้ให้ความสนใจเรื่องผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 โดยนำนโยบายผู้สูงอายุมาใช้ใน การพัฒนาประเทศ และได้มีการพัฒนาการรูปแบบการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุเรื่อยมา เช่น การกำหนดหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานผู้สูงอายุ ได้แก่ 1) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มีภารกิจเกี่ยวกับการให้บริการสวัสดิการสังคมการสังคมสงเคราะห์ให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ คนไร้ที่พึ่ง และผู้ประสบปัญหาทางสังคม และสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ เป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ ได้รับการคุ้มครอง สวัสดิภาพ พิทักษ์สิทธิ 2) กระทรวงแรงงาน โดยสำนักงานประกันสังคมให้ความคุ้มครองการประกันสังคมกรณีชราภาพ และกรมจัดหางาน เป็นหน่วยงานศูนย์กลางติดต่อ

ประสานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน และบริษัทต่างๆ ที่ต้องการรับผู้สูงอายุเข้าทำงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ทำหน้าที่ฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ 3) กระทรวงศึกษาธิการ มอบหมายให้สำนักบริหารการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (ส.ช.) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนและกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยหลายรูปแบบ จัดทำหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ รวมทั้งติดตามและควบคุมการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน 4) กระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ กรมอนามัย สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ และกรมสุขภาพจิต ทำหน้าที่พัฒนาส่งเสริมสุขภาพ เฝ้าระวังป้องกัน รักษาฟื้นฟูสุขภาพอนามัยผู้สูงอายุ พัฒนาคุณภาพการบริการดูแลผู้สูงอายุให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพตนเองผ่านระบบสาธารณสุขมูลฐาน ตลอดจนจัดโครงการรณรงค์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุ ให้คำปรึกษาปัญหาทางโทรศัพท์ เป็นต้น 5) สำนักงานประกันสุขภาพ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินการให้สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลแก่กลุ่มผู้สูงอายุ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ทำหน้าที่ด้านวิชาการที่ศึกษาวิจัย หรือสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในเรื่องที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ ในประเด็นต่างๆ 6) กรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร 7) กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาส่งเสริมกลุ่มต่างๆ ในชุมชนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างมีศักยภาพ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งรับผิดชอบงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และกิจกรรมในชุมชนที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ โดยการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 8) กระทรวงคมนาคม ได้ลดค่าโดยสารรถไฟ ครึ่งราคา มีการจัดที่นั่งสำหรับผู้สูงอายุในรถประจำทาง และมีการรณรงค์ให้ประชาชนเอื้อเฟื้อที่นั่งแก่ผู้สูงอายุ 9) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้แก่ การกีฬาแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่หลักในการส่งเสริมสุขภาพให้กับประชาชน โดยใช้กีฬาเป็นสื่อ ในส่วนผู้สูงอายุได้จัดทำโครงการและกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น 10) สำนักนายกรัฐมนตรี โดยกรมประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการเผยแพร่สื่อเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ตลอดจนรณรงค์ ให้ประชาชนและสื่อมวลชนให้เห็นความสำคัญของผู้สูงอายุในรูปแบบต่างๆ (สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549)

จากข้อมูลหน่วยงานภาครัฐด้านผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจหรือบริการที่สำคัญประการหนึ่งต้องดำเนินการให้กับประชาชนในพื้นที่ ก็คือการ

สังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้ประกาศใช้ซึ่งระบุเรื่องสิทธิของผู้สูงอายุ ที่ต้องได้รับความคุ้มครอง โดยเป็นภารกิจที่รัฐโอนมาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแล โดยสร้างสรรค์ดำเนินการตามกำลังความสามารถและศักยภาพที่ตนเองมีอยู่

ภาคตะวันตกของประเทศไทยมี 5 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดตาก ซึ่งทั้ง 5 จังหวัดดังกล่าวมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุ ดังนี้ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีประชากรผู้สูงอายุจำนวน 76,090 คน จังหวัดเพชรบุรี มีประชากรผู้สูงอายุ จำนวน 79,974 คน จังหวัดราชบุรี มีประชากรผู้สูงอายุ จำนวน 139,888 คน จังหวัดกาญจนบุรี มีประชากรผู้สูงอายุ จำนวน 113,872 คน และจังหวัดตาก มีประชากรผู้สูงอายุจำนวน 66,817 คน (กรมการปกครอง, 2558) ในจำนวนผู้สูงอายุดังกล่าว มีทั้งผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการบำนาญ ผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน และผู้สูงอายุในกลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจอื่น โดยภาคตะวันตกมีสภาพการณ์ที่แตกต่างจากภาคอื่นๆ กล่าวคือ ทั้งห้าจังหวัดเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ และอยู่ติดชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน คือ ประเทศพม่า มีพื้นที่เป็นสวนป่า เทือกเขาสลับซับซ้อน และมีแนวเขากระจายอยู่ทั่วไป เช่น อำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี อำเภอสามร้อยยอด อำเภอกุยบุรี อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อำเภอแก่งกระจาน อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ปัญหาการคมนาคมไม่สะดวก เช่น อำเภอทองผาภูมิ อำเภอสังขละบุรี อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี อำเภอสวนผึ้ง และอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีพื้นที่เป็นป่าและเทือกเขาสูง และมีภูเขาสูงร้อยละ 65 ของพื้นที่ทั้งหมด เช่น จังหวัดตากเป็นจังหวัดที่ประกอบด้วยเชื้อชาติหลายเผ่าพันธุ์ เช่น พม่า มอญ กระเหรี่ยง ชาวเขาเผ่าต่างๆ มีประชากรที่เป็นผู้สูงอายุกระจายอยู่ทั่วทุกจังหวัด ทำให้การบริการด้านสุขภาพอนามัยผู้สูงอายุของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในภูมิภาคนี้เป็นไปด้วยความยากลำบาก (กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2551)

อีกทั้งปัญหาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ นั้น ยังขาดการมีส่วนร่วม การเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งการให้บริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานที่ชัดเจน เพราะไม่มีการกำกับดูแลและไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐาน รวมทั้งขาดการสื่อสารเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบอย่างทั่วถึง อีกทั้งแนวทางการสนับสนุนจากภาครัฐยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องการบริหารจัดการ เช่น นโยบายหรือแผนการให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ งบประมาณ

ตลอดจนแหล่งที่มาของงบประมาณที่จะสนับสนุนช่วยเหลือผู้เดือดร้อน แต่ยังคงขาดการสำรวจข้อเท็จจริงที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ อีกด้วย

จากปัญหาดังกล่าว การสำรวจการดำเนินการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย ซึ่งผลการศึกษานี้จะเป็นแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์จะทำให้ผู้สูงอายุในพื้นที่ที่ทุกกันดารได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาล ในภาคตะวันตกของประเทศไทยที่เกิดจากปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย เช่น โครงสร้างองค์กร บุคลากรผู้ให้บริการ นโยบายการบริหารงาน สภาพแวดล้อมขององค์กร ภาวะผู้นำ ทรัพยากร นโยบายการบริหารจัดการ และความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย เช่น ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย
2. ปัจจัยด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย

3. ปัจจัยด้านนโยบายการบริหารงาน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย

4. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมขององค์กร ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคม ให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย

5. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย

6. ปัจจัยด้านทรัพยากรนโยบายส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาล ในภาคตะวันตกของประเทศไทย

7. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาล ในภาคตะวันตกของประเทศไทย

8. ปัจจัยด้านความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาล ในภาคตะวันตกของประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ปลัดเทศบาล พนักงานเทศบาลกองสวัสดิการสังคมที่ปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน/ชุมชน ผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน และตัวแทนภาคประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดตาก รวมทั้งสิ้น 133 เทศบาล

2. ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ มีดังนี้
2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย ประกอบด้วย โครงสร้างองค์กร บุคลากรผู้ให้บริการ นโยบายการบริหารงาน สภาพแวดล้อมขององค์กร ภาวะผู้นำ ทรัพยากรนโยบาย การบริหารจัดการ และความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย ประกอบด้วย ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง สติติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายข้อมูลของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย ใช้ค่าสถิติพื้นฐานคือการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย และผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย และใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาตัวแปรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย และใช้สถิติอ้างอิง ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ปลัดเทศบาล พนักงานเทศบาล กองสวัสดิการสังคมที่ปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน/ชุมชน ผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน และตัวแทนภาคประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย จำนวน 5 จังหวัดรวมทั้งสิ้น 133 เทศบาล โดยผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับปฏิบัติของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ โครงสร้างองค์กร นโยบายการบริหารงาน ภาวะผู้นำ และอยู่ในระดับมาก ได้แก่ บุคลากรผู้ให้บริการ การบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมขององค์กร ทรัพยากรนโยบาย และความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

2. ผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย ภาพรวมมีผลสัมฤทธิ์อยู่

ในระดับมาก ลำดับแรกคือ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล รองลงมา ด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง ด้านรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน และลำดับสุดท้าย คือ ด้านที่พักอาศัย

3. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ พบว่า ปัจจัย ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกับผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ในด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลระดับค่อนข้างสูง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับด้านรายได้ระดับสูง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ระดับค่อนข้างสูงและมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับภาพรวมผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ ความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทรัพยากรนโยบาย การบริหารจัดการ โครงสร้างองค์กร และนโยบายการบริหารงาน โดยปัจจัยทั้ง 5 ตัวร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตก ได้ร้อยละ 73.90 ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบเท่ากับ 0.917 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ 0.859

4. ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย พบว่าการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุมีปัญหาสำคัญ ได้แก่ ปัญหาด้านงบประมาณ ไม่เพียงพอ ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ปัญหาด้านบุคลากร เช่น ความรู้ด้านสวัสดิการสังคม จำนวนบุคลากรมีน้อยที่มีผลมาจากการจัดโครงสร้างองค์กรของเทศบาลภายใต้ข้อจำกัดของจำนวนบุคลากร การให้บริการไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้สูงอายุ ไม่ตอบสนองปัญหาที่แท้จริง และไม่ครอบคลุมจำนวนผู้สูงอายุ

5. แนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย

5.1 ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ควรส่งเสริมให้ครอบครัวมีความเข้มแข็ง สามารถช่วยเหลือตนเองและดูแลผู้สูงอายุ ในครอบครัว มีหน่วยงานตรวจสอบภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดสวนสุขภาพหรือลาน ออกกำลังกาย การสนับสนุนให้

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดำเนินงานด้านสุขภาพอนามัย และมอบหมายให้อาสาสมัครสาธารณสุขในพื้นที่เทศบาลเป็นผู้ดำเนินงาน การจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในระดับท้องถิ่น การสาธารณสุขมูลฐาน หรือศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน หรือการจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ เทศบาลมีนโยบายการดำเนินการจัดตั้ง การพัฒนาความรู้กับบุคลากร ด้วยการอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ประจำ พร้อมเปิดหลักสูตรการทำความเข้าใจเพื่อให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่นำไปสู่การปฏิบัติและพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคม ให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย การแก้ปัญหาในด้านต่างๆ เช่น ด้านสุขภาพอนามัย โดยเริ่มต้นจากการเสริมสร้างสุขภาพชุมชนด้วยการรณรงค์ให้มีการออกกำลังกาย ให้ความรู้เรื่องอาหารการกิน เพื่อให้ประชาชนเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และยังส่งเสริมความรู้กับผู้สูงอายุในเรื่องโภชนาการ ควรมีการวางแผนและหาแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกันเพื่อให้การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุมีประสิทธิภาพ การให้บริการของเทศบาลยังขาดเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ประชาชนมารับบริการต้องเสียเวลาในการรอคอย

5.2 ด้านรายได้ เทศบาลควรติดต่อสื่อสาร ไปยังผู้สูงอายุโดยตรง เพื่อให้มาลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี เจ้าหน้าที่ควรมีความรู้มาให้บริการ หรืออบรมให้ความรู้กับอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุอย่างถูกวิธี ต้องหาวิธีการสร้างอาชีพให้ผู้สูงอายุ จัดทำกองทุนสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ยึดหลักการให้ผู้สูงอายุในพื้นที่มีส่วนร่วมดำเนินการ และจัดทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างอาชีพ การออม การดูแลสุขภาพ ให้เป็นรูปธรรม และมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบถึงสิทธิและการเข้าถึงการจัดสวัสดิการสังคม ที่ทางเทศบาลจัดให้ ควรมีการเพิ่มเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุเพราะปัจจัยค่าครองชีพสูงขึ้น จึงทำให้เบี้ยยังชีพที่จ่ายให้กับผู้สูงอายุไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และควรเพิ่มเรื่องสิทธิในการดูแลสุขภาพเพื่อไม่ให้เป็นการละ

5.3 ด้านที่พักอาศัย เทศบาลควรให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เช่น พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดให้ช่วยเหลือเกี่ยวกับปรับปรุงสถานที่พักอาศัยของผู้สูงอายุ มีระเบียบ กฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง ส่งเสริมการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุที่ครอบครัวไม่สามารถดูแลได้ และมีการติดต่อประสานงานไปยังหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์สำหรับซ่อมบ้านให้กับผู้สูงอายุและผู้พิการ

5.4 ด้านนันทนาการเทศบาลควรประชาสัมพันธ์งานหรือกิจกรรมต่างๆ ที่เทศบาลจัดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจบทบาทของผู้สูงอายุให้มีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชน และเพิ่มทักษะการสื่อสารของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จัดตั้งสโมสรผู้สูงอายุเพื่อเป็นศูนย์ธรรมะ เพื่อใช้เป็นสถานที่ออกกำลังกาย พักผ่อน ตรวจสุขภาพ ฝึกอาชีพ ศูนย์บริการให้คำปรึกษาและบำเพ็ญประโยชน์ให้กับสังคม เน้นการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ควรให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุเป็นหลัก เพราะผู้สูงอายุควรได้รับการดูแลเป็นอย่างดี

5.5 ด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครองเทศบาลควรสรรหาบุคลากรที่จะดำเนินการให้มีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับงานสวัสดิการสังคม โดยมีการคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และจัดโครงการหรือกิจกรรมให้ครอบคลุม เทศบาลต้องได้รับความร่วมมือจากสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีการจัดหน่วยเคลื่อนที่ด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง มีการให้คำแนะนำ ประสานงานสิทธิต่างๆ ของผู้สูงอายุ เทศบาลต้องมีการประสานงานกับอำเภอในการให้ความช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุตามแนวชายแดน โดยมีหน่วยชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ช่วยดูแล

5.6 ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน เทศบาลควรมีการประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมต่างๆ และดูแลผู้สูงอายุอย่างจริงจังและต่อเนื่อง หน่วยงานต้นสังกัดควรเข้ามาตรวจสอบติดตาม เพื่อหาข้อเท็จจริง และหาแนวทางแก้ไขให้ตรงประเด็น เทศบาลควรมีการร่วมมือกับหน่วยงานอื่นเพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการอย่างทั่วถึงและการประชาสัมพันธ์การจัดสวัสดิการสังคมให้มากขึ้น เพื่อพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นเพื่อเพิ่มการให้บริการกับผู้สูงอายุในด้านต่างๆ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลกับเทศบาล ทุกระดับใน 5 จังหวัดของภาคตะวันตกของประเทศไทย ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย ในภาพรวมมีการปฏิบัติระดับมาก ทั้งนี้เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างการบริหารงาน มีการจัดทำโครงสร้างการบริหารงาน

ด้านสวัสดิการสังคมไว้เป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์กร หน่วยงานสวัสดิการสังคมมีสายการบังคับบัญชา ตามตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาล แบ่งเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายพัฒนาชุมชน ฝ่ายส่งเสริมและสวัสดิการสังคม และฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยการจัดทำแผนอัตรากำลัง ปรับโครงสร้างองค์กร สรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีความพร้อมที่จะให้บริการ กำหนดนโยบายการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้ จัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอและเหมาะสมมีระบบการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่น และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เริ่มตั้งแต่การวางแผน กระบวนการทำงาน การติดตามประเมินผล เป็นต้น ดังที่ Meter and Horn (1975) กล่าวว่า การแปลงนโยบายไปสู่กลไก และขั้นตอนการปฏิบัติ จะช่วยให้หน่วยงานประสบผลสำเร็จ ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานจะช่วยให้เพิ่มขีดความสามารถการปฏิบัติให้เป็นที่พอใจตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย

2. ผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า

2.1 ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล การจัดบริการทางการแพทย์และการบริการสาธารณสุข ให้ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการรักษาพยาบาล เช่น การจัดให้มีหน่วยกู้ชีพกู้ภัยฉุกเฉิน และรถพยาบาล (Ambulance) เพื่อบริการรับส่งผู้สูงอายุหรือบุคคลทั่วไปที่เจ็บป่วยฉุกเฉิน ไปรักษาต่อยังหน่วยพยาบาลประจำตำบล โรงพยาบาลของรัฐหรือเอกชนตามความจำเป็นแล้วแต่กรณี และมีการบริการให้คำแนะนำแก่ผู้สูงอายุ โดยดำเนินการร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน/ชุมชนเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและการป้องกันโรคต่างๆ แก่ผู้สูงอายุ และผู้ดูแลผู้สูงอายุเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะผู้สูงอายุ ที่อยู่ติดบ้าน ติดเตียง และผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ เทศบาลได้มีการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุในด้านต่างๆ โดยกำหนดให้มีการสร้างบริการและเครือข่าย รวมถึงการส่งเสริมสิทธิต่างๆ ของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2546 การอำนวยความสะดวกและการดูแลสุขภาพ โดยให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมเรียนรู้ในการดูแลสุขภาพ การเข้าสังคมและแก้ปัญหาการถูกทอดทิ้ง พร้อมขยายผลปราชญ์ชาวบ้าน และนโยบายรัฐบาลได้มีการจัดทำศูนย์สุขภาพผู้สูงอายุ ตามหลักประกันสุขภาพภาพแห่งชาติ (สป.สช.) มีการจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ ให้กับผู้สูงอายุ เช่น การดูแลสุขภาพ การรับประทาน

อาหารที่เหมาะสมกับวัย การประกอบอาชีพเสริมที่ผู้สูงอายุสามารถทำได้ และจัดให้เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่บ่อยครั้ง และสอบถามความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นระยะๆ และจัดให้มีอาสาสมัครลงพื้นที่คัดกรองโรคกับผู้สูงอายุ ซึ่ง วรเดช จันทรรศ (2551) กล่าวว่า การดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ ต้องยึดหลักมีเหตุผล เป็นสิ่งที่จะต้องขยายผลให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางที่สุด เพื่อให้ นโยบาย แผนงาน หรือโครงการประสบความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ และภารกิจที่มีความชัดเจน มีการมอบหมายงาน และมีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน

2.2 ด้านรายได้ การแจกเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ที่มีสิทธิได้รับตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ในชุมชน/หมู่บ้าน เทศบาลดำเนินการแจกให้ครบทุกคน และมีการจัดบริการสวัสดิการด้านรายได้แก่ ผู้สูงอายุ เช่น การส่งเสริมการประกอบอาชีพ หรือการฝึกหัดอาชีพ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ เทศบาลจัดให้มีการพบปะกันอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง โดยการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้ทราบขั้นตอนการทำงาน เช่น การส่งเสริมอาชีพให้ประชาชน ควรจัดให้มีกิจกรรมที่ทำให้เกิดรายได้ให้กับผู้สูงอายุ และมีการแจกเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ดังที่ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้ระบุ ไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการบริการสาธารณะแก่ชุมชน ประกอบกับแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 โดยจัดให้มีการถ่ายโอนภารกิจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนดังกล่าวนี้ กำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต และส่งเสริมอาชีพให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 ด้านที่พักอาศัยการจัดหาหรือประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้บริการเครื่องนุ่งห่มหรือที่พักอาศัยแก่ผู้สูงอายุที่พึ่งตนเองไม่ได้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง และปรับปรุงซ่อมแซมบ้านและที่อยู่อาศัยให้ผู้สูงอายุที่ยากไร้หรือถูกทอดทิ้ง โดยเทศบาลดำเนินการเอง หรือประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ หรือวัสดุอุปกรณ์ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ เทศบาลได้นำการจัดสวัสดิการสังคมมาใช้ เพราะทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ เช่น จัดหาที่พักอาศัยที่เหมาะสมให้ผู้สูงอายุที่ไม่มีที่พักและยากไร้ จัดโครงการซ่อมแซมที่พักให้กับผู้สูงอายุ ที่ยากจน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีการจัดหน่วย

เคลื่อนที่ ทั้งนี้การให้บริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประการหนึ่งคือ มาตรฐานด้านที่พักอาศัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548) ได้แก่ 1) บ้านพักคนชรา เป็นบริการที่ที่พักอาศัยที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกายและอารมณ์ ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางการเงินหรือปัญหาอื่นๆ อันเป็นเหตุทำให้แยกออกจากครอบครัวหรือผู้มีรายได้น้อย 2) สถานพยาบาล เป็นสถานที่ให้บริการที่พำนักกับผู้สูงอายุ ที่ต้องการรักษาพยาบาลเป็นประจำ และต่อเนื่องหรือต้องการการดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด 3) บ้านพักคนชราที่ต้องเสียค่าบริการ ส่วนหนึ่ง 4) บริการครอบครัวอุปการะ เป็นบริการที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวไร้ที่พึ่ง และ 5) การจัดที่พักอาศัยและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

2.4 ด้านนันทนาการ มีการจัดทำโครงการ สืบสานประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นเกี่ยวกับผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมวันผู้สูงอายุแห่งชาติ ประเพณีสงกรานต์ การรดน้ำดำหัว ประกอบกับให้มีการพาผู้สูงอายุไปทัศนศึกษาแหล่งธรรมชาติ ศาสนสถาน แหล่งท่องเที่ยวนอกสถานที่ สอดคล้องกับการให้สัมภาระทางเทศบาลได้มีการอบรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรในเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติ การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ และสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง ส่วนของการจัดบริการสาธารณะให้ผู้สูงอายุและการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ มาดำเนินการบริหารงานของเทศบาลตำบลบางแก้ว มีการดำเนินงาน คือ 1) การออกหน่วยเคลื่อนที่จ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ 2) การออกหน่วยเคลื่อนที่เยี่ยมผู้สูงอายุร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 3) กิจกรรมการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ และ 4) กิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ การนำผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมมาใช้ ทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น ผู้สูงอายุได้รับการช่วยเหลือทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต อีกทั้งส่งเสริมให้ประชาชนดูแลสุขภาพโดยจัดให้มีเครื่องออกกำลังกายเพื่อสุขภาพตามจุดต่างๆ ในชุมชน ดังที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2548) ได้กำหนดมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุด้านนันทนาการไว้ดังนี้ คือ 1) การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์กลางข่าวสาร แหล่งพบปะสังสรรค์ ของผู้สูงอายุ รวมทั้งเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม ในวันสำคัญทางศาสนา จัดทัศนศึกษาด้านศาสนา ด้านศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ 2) มีศูนย์บริการผู้สูงอายุ เพื่อให้คำปรึกษาผู้สูงอายุและสมาชิกในครอบครัว ใช้เป็นสถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา พักผ่อนหย่อนใจ ทำงานอดิเรก 3) จัดตั้งสโมสรผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์รวมของผู้สูงอายุในการพักผ่อนออกกำลังกาย พบปะสังสรรค์ การรับบริการตรวจสุขภาพ การเรียนอาชีพ การเรียนภาษา การรับปรึกษาปัญหาการบำเพ็ญประโยชน์

ให้สังคม เช่น สอนหนังสือ เล่านิทาน สอนดนตรี สอนลีลาศ ตลอดจนการเยี่ยมผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยและพิการ 4) บริการนันทนาการ งานรื่นเริง ในวันนักขัตฤกษ์ 5) จัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกับเยาวชน คนในชุมชน เครือข่าย และ 6) ทัศนศึกษาแหล่งธรรมชาติ ศาสนสถาน แหล่งท่องเที่ยวนอกสถานที่ เป็นต้น

2.5 ด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครองมีการรณรงค์ให้คนในครอบครัว และชุมชนเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุว่ามีความสำคัญต่อสังคม และชุมชนท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น โครงการแม่ดีเด่น โครงการพ่อดีเด่น โครงการวันผู้สูงอายุ และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ ในอาคารสถานที่ เช่น ทางลาด รวบบันได รถเข็นสำหรับผู้สูงอายุที่มีปัญหา ด้านข้อหรือขา ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ ยานพาหนะ และบริการอื่นๆ สอดคล้องกับการให้สัมภาระ เทศบาลนำผลสัมฤทธิ์จากการประเมินการจัดสวัสดิการสังคมตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมาปฏิบัติ มาใช้กำหนดแนวทางการจัดบริการสาธารณะกับผู้สูงอายุให้เกิดประสิทธิภาพ โดยได้รับความร่วมมือจากกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีการจัดหน่วยเคลื่อนที่ด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง การให้คำแนะนำประสานงานสิทธิต่างๆ ของผู้สูงอายุ ดังแนวคิดของ บุหลัน ทองกลีบ (2550) ที่ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ไว้ดังนี้ 1) ภาครัฐจะต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการให้บริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ จากเชิงรับมาเป็นเชิงรุก และวิธีการแก้ไขปัญหาคือต้นเหตุบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงอย่างแท้จริง 2) รัฐจะต้องสนับสนุนให้มีการดำเนินการโดยชุมชนเพื่อชุมชน โดยรัฐทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง รัฐบาลจะต้องวางแนวนโยบายกว้างๆ เช่น การสร้างอาชีพและรายได้ ส่งเสริมการออม 3) รัฐควรสนับสนุนด้านงบประมาณต่อปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ และอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง 4) รัฐควรยึดการเกษียณอายุของบุคลากรในสาขาอาชีพที่จำเป็น 5) สนับสนุนให้มีการจ้างงานผู้สูงอายุตามความรู้ความสามารถ โดยกำหนดมาตรการลดภาษีสำหรับองค์กรเอกชนที่จ้างผู้สูงอายุ 6) สนับสนุนงบประมาณสำหรับหน่วยงานภาครัฐจ้างผู้สูงอายุ โดยให้มีความยืดหยุ่นทั้งค่าจ้างวิธีการจ้าง เปิดโอกาสทั้งวิชาชีพและต่ำกว่าวิชาชีพ 7) สนับสนุนให้ครอบครัวดูแลผู้สูงอายุ โดยมีมาตรการลดหย่อนภาษีสำหรับบุตรที่ดูแลบิดา มารดา และญาติสายตรงของผู้สูงอายุ 8) ส่งเสริมการประกันตนเองก่อนสูงอายุ ในรูปแบบที่ความหลากหลายกว่าการประกันชีวิตและประกันสุขภาพ โดยศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุในช่วงวัยต่างๆ 9) สนับสนุนกลุ่มกิจกรรมของผู้สูงอายุแบบอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการรวมกลุ่มของชมรมผู้สูงอายุตามปกติ และ 10) สนับสนุนกลุ่มกิจกรรมของผู้สูงอายุในวัดและโรงเรียนตาม

แนวทางที่ได้รับพระราชทาน คือ ความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน หรือ “บวร” เป็นต้น

2.6 ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุ และอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ เช่น การจัดอบรมโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมผู้สูงอายุ และจัดโครงการให้บริการผู้สูงอายุถึงบ้าน เช่น โครงการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ที่ติดบ้าน หรือป่วยติดเตียง ผู้ยากไร้ หรือผู้อยู่ในภาวะพึ่งพิง สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ เทศบาลนำผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมาปฏิบัติ เช่น การตรวจสอบสุขภาพผู้สูงอายุ จัดทำกิจกรรมสันทนาการ ให้สิทธิคุ้มครองผู้สูงอายุในกรณีถูกบุกรุกทอนทอนทิ้ง สร้างเครือข่ายกับพื้นที่ข้างเคียง ประสานงานหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชนในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาผู้สูงอายุให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เช่น เจ้าหน้าที่อนามัยหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการตรวจสอบสุขภาพให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่ ดังที่ เดชรัต สุขกำเนิด วิชัย เอกพลาการ และปัตพงษ์ เกษสมบูรณ์ (2545) ได้กล่าวว่า การสร้างเครือข่ายความเชื่อมโยงจะเป็นการต่อรอง เพื่อยืนยันในจุดยืนของตนเอง การเรียนรู้ ปรับปรุงและปรับเปลี่ยนจุดยืนและแนวทางของตนเองให้เชื่อมต่อกับจุดยืนและแนวทางของผู้อื่นได้

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ของเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย พบว่า ด้านนโยบายการบริหารงาน ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านการบริหารจัดการ ด้านทรัพยากรนโยบาย และด้านความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ และเป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ โดยอภิปรายผลแต่ละปัจจัยได้ดังนี้

3.1 ด้านนโยบายการบริหารงานเป็นแนวทาง ที่เทศบาลนำมาใช้ในการบริหารงานทุกงาน ซึ่งเทศบาลได้กำหนดนโยบายการบริหารงานสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตได้ตามอัตภาพ โดยนำนโยบายหลักของการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมาดำเนินการ เทศบาลได้มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ชัดเจน นโยบายการบริหารงานจึงเป็นข้อเสนอที่เป็นแนวทางสำคัญในการดำเนินงานของเทศบาลด้านการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของเศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล (2555) ศึกษาเรื่อง นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปปฏิบัติ โดยนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ผู้สูงอายุไปปฏิบัติมีผลทางบวก และทำให้ผู้สูงอายุ มีคุณภาพชีวิตดีขึ้นทั้งสุขภาพร่างกาย จิตใจ และรายได้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปัทมา จรุงโรจน์ ณ อยู่ธาดา (2557) ศึกษาประสิทธิผลการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบล พบว่า ด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะของเทศบาลตำบล

3.2 ด้านโครงสร้างองค์กร ทั้งนี้หากเทศบาล จัดโครงสร้างองค์กรให้มีสายงานบังคับบัญชาในกองสวัสดิการสังคมที่มีความเป็นเอกภาพ ตลอดจนการจัดให้มีระบบการบริการประชาชนขั้นตอนต่างๆ ที่เข้าถึง ไม่ซับซ้อน และมีระบบตรวจสอบที่เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น โดยเฉพาะการออกกฎหมาย การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ มีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ให้เทศบาลมีอำนาจการเบิกจ่าย เงินงบประมาณที่เกี่ยวกับการจัดการสวัสดิการสังคม จะส่งผลให้การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์ (2557) ศึกษาสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่าระบบบริการทางสังคมเป็นการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนาและส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรมและให้เป็นไปตามมาตรฐาน

3.3 ด้านการบริหารจัดการ การกำหนดนโยบายการบริหารงานเป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ทำให้เกิดข้อจำกัดที่มีผลต่อการพัฒนา วิธิตำเนินงานของเทศบาล เช่น การซ่อมแซมบ้านพักคนชรา การซื้อของให้ผู้สูงอายุ เป็นต้น ขณะเดียวกัน ยังเป็นการ ลดความซับซ้อนในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ซึ่งมีส่วนทำให้การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง

3.4 ด้านทรัพยากรนโยบาย เทศบาลมีการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการของเทศบาลเทศบาลจะต้องมีงบประมาณตามกฎหมายที่กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจในการจัดสรรได้เพื่อลดข้อจำกัดการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ เช่น จำนวนรถบริการสำหรับรับ-ส่งผู้สูงอายุ มีหน่วยบริการเคลื่อนที่ และมีการเยี่ยมบ้านอย่างทั่วถึง ให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ ประกอบกับมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบถึงการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาล รวมถึงประชาชนและผู้สูงอายุ มีความรู้เรื่องกฎหมาย ที่ทางเทศบาลนำมาดำเนินการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาล จะส่งผลให้การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ของเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย ประสบความสำเร็จ

สำเร็จค่อนข้างสูง ดังที่ Sharkansky (1970) กล่าวว่า นโยบายสาธารณสุขเป็นกิจกรรมต่างๆ ที่รัฐบาลกระทำ เป็นกิจกรรมที่รัฐบาลกระทำอันเป็นนโยบายสาธารณสุขที่ครอบคลุมถึงเรื่องต่างๆ ได้แก่ 1) การจัดบริการสาธารณสุขให้กับประชาชน เช่น การศึกษาสวัสดิการสาธารณสุข การคมนาคมขนส่ง เป็นต้น 2) การออกกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายต่างๆ 3) การจัดงานฉลองเนื่องในสาระสำคัญที่เป็นสัญลักษณ์ของประเทศ และ 4) การควบคุมกระบวนการนโยบายหรือการกระทำทางการเมืองอื่นๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงวิธีการในการเสนอร่างกฎหมาย

3.5 ด้านความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เป็นเพราะเทศบาลมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ และมีการประชาสัมพันธ์การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลอย่างทั่วถึง อีกทั้งประชาชนกับหน่วยงานมีความคิดเห็นในการจัดสวัสดิการสังคมในทิศทางเดียวกัน จะส่งผลให้การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พุฒิพัฒน์ เลิศเชาวสิทธิ์ (2555) ศึกษาแบบการการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย พบว่า การบูรณาการการทำงานร่วมกันในทุกระดับและทุกมิติ รูปแบบการบูรณาการความร่วมมือเพื่อการดูแลผู้สูงอายุเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย ควรบูรณาการการจัดสวัสดิการสังคมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในลักษณะหุ้นส่วนการจัดการทางสังคมร่วมกันและร่วมมือกัน ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เน้นวิธีการทำงานที่ผสมผสานหลายวิธีการมุ่งให้เกิดการทำงานบรรลุเป้าหมายในหลายมิติ ที่มีความเชื่อมโยงกับผู้สูงอายุแบบองค์รวม บูรณาการทั้งภาคสุขภาพและสังคมให้ครอบคลุมผู้สูงอายุทุกคน และผู้สูงอายุเข้าถึงบริการได้ง่าย โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการกำหนดนโยบายและทรัพยากร มุ่งเน้นการบริหารจัดการในท้องถิ่นโดยการผสมผสานแนวคิด แผนงาน กิจกรรม การดำเนินงาน รวมทั้งงบประมาณเพื่อให้เกิดบริการ ที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม เท่าเทียมกัน และสมศักดิ์ศรี

4. แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย

ซึ่งจากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุมีปัญหาสำคัญๆ ได้แก่ ปัญหาด้านงบประมาณ เป็นเพราะเทศบาลได้รับงบประมาณสำหรับจัดสวัสดิการสังคมในจำนวนจำกัด ต้อง

จัดสรรให้เพียงพอต่อกิจกรรมต่างๆ ที่นำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่รวมถึงสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุ เด็ก สตรีและคนพิการในจำนวนนี้ส่วนหนึ่งเป็นเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการ ปัจจุบันผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพที่มีผลมาจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น ผู้สูงอายุไม่มีอาชีพเสริมและบางคนสุขภาพไม่ดี ปัญหาด้านบุคลากร เช่น บุคลากรของเทศบาลขาดความรู้ด้านงานสวัสดิการสังคม และจำนวนบุคลากรมีน้อย อันมีผลมาจากการจัดโครงสร้างองค์กรของเทศบาลภายใต้ข้อจำกัดของจำนวนบุคลากร ทำให้การให้บริการไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้สูงอายุไม่ตอบสนองปัญหา ที่แท้จริงและไม่ครอบคลุมจำนวนผู้สูงอายุ ปัญหาดังกล่าวปลัดเทศบาล พนักงานเทศบาลกองสวัสดิการสังคมที่ปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน/ชุมชน ผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน และประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทยเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ดังนี้

4.1 พัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ได้แก่ 1) ผู้บริหารต้องสนใจและให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการสังคม โดยส่งเสริมให้มีกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ จัดเตรียมสถานที่สำหรับการจัดกิจกรรม มีการปรับโครงสร้างองค์กร 2) เพิ่มพูนความรู้บุคลากรในการปฏิบัติงาน 3) มีการเพิ่มหรือปรับเปลี่ยนนโยบายการบริหาร จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน 4) พัฒนาภาวะผู้นำให้ผู้บริหารและบุคลากรที่ให้บริการด้านสวัสดิการสังคม เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์ในการทำงาน มุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวม 5) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ 6) ทรพยากรนโยบายการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งมีข้อจำกัดเรื่องจำนวนบุคลากร งบประมาณ และระยะเวลา เทศบาลต้องจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ให้เพียงพอ รวมถึงจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ เช่น การจัดบริการรถรับ-ส่ง สำหรับการเดินทางมาติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเพื่อตรวจสุขภาพ และ 6) การบริหารจัดการ ผู้บริหารต้องทำหน้าที่อำนวยความสะดวกวางแผนงาน และนำปัจจัย 4Ms ได้แก่ คน (Man) ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติและประชาชน โดยทุกฝ่ายจะต้องรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง เงินงบประมาณ (Money) ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนให้กิจกรรม/โครงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เครื่องมือเครื่องใช้ (Machine) รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ ต้องจัดหาให้เหมาะสม เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม และการบริหารจัดการ (Management) ที่ผู้บริหารต้องทำหน้าที่อำนวยความสะดวก เริ่มจากการวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

การปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบติดตามประเมินผล และนำผลการประเมินมาพัฒนางานต่างๆ

4.2 แนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ควรส่งเสริมให้ครอบครัวช่วยเหลือและดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว ด้วยการรวมกลุ่มทำกิจกรรมพัฒนาตนเอง สรรหาบุคลากร จัดสรรงบประมาณ และจัดกิจกรรมให้ตรงกับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง 2) ด้านรายได้ ซึ่งเป็นเบ้าเลี้ยงชีพที่ช่วยให้ผู้สูงอายุเป็นประจำทุกเดือน และไม่เพียงพอต่อการยังชีพ เทศบาลต้องหาวิธีการสร้างอาชีพให้ผู้สูงอายุ จัดทำกองทุนสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ส่งเสริมการออมให้เป็นรูปธรรม เทศบาลต้องให้ความสำคัญกับการสร้างอาชีพเพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพียงพอต่อการครองชีพ 3) ด้านที่พักอาศัย ควรขอความช่วยเหลือกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อปรับปรุงซ่อมแซมที่พักอาศัยให้กับผู้สูงอายุด้วยการขอรับการสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ 4) ด้านนันทนาการ เทศบาลควรมีกิจกรรมด้านนันทนาการให้กับผู้สูงอายุ เช่น จัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุ การประชุมประจำเดือน มีสโมสรผู้สูงอายุสำหรับการออกกำลังกาย พักผ่อน ตรวจสอบสุขภาพ และเป็นศูนย์ธรรมะ 5) ด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง เทศบาลควรคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ จัดหน่วยเคลื่อนที่ด้านความมั่นคงและการคุ้มครอง ให้คำแนะนำกับผู้สูงอายุให้เข้าใจสิทธิต่างๆ มีชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมาดูแล 6) ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายเกื้อหนุน จัดหาบุคลากรงานด้านสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ จัดสรรงบประมาณ และขอความร่วมมือกับภาคเอกชนหรือหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้สนับสนุนงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในการดูแลผู้สูงอายุอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

จากแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ที่สำคัญคือเทศบาลควรขอรับการสนับสนุน จากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ในเรื่องงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุเป็นนโยบายสาธารณะ การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเป็นกระบวนการจัดการ และประสานกิจกรรมต่างๆ เพื่อนำไปเปลี่ยนแปลงสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ โดยกลุ่มบุคคลหรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ต้องแสวงหาวิธีการและแนวทางการปรับปรุงนโยบายให้เอื้ออำนวยกิจกรรมให้เกิดผลสำเร็จ ซึ่ง Meter and Horn (1975, p.4) กล่าวว่าตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากรนโยบาย การสื่อสารและการปฏิบัติตามนโยบายระหว่างองค์กรต่างๆ คุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ สภาพทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง

รวมถึงคุณสมบัติองค์กร สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัยพร พิบูลศิริ (2551) พบว่า ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการจัดสวัสดิการ ได้แก่ ปัจจัยองค์กร และการบริหารจัดการ ภาวะผู้นำ และปัจจัยการรวมกลุ่มของสมาชิก และสอดคล้อง กับผลการศึกษาของสุภารัตน์ สุดสมบูรณ์ (2557) ที่พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเป็นระบบบริการทางสังคมเพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหา พัฒนาและส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมให้มีความเป็นธรรมและได้มาตรฐานในทุกด้าน โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิที่ประชาชนควร จะได้รับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุอย่างขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้โดยตรง และรัฐบาลจัดสวัสดิการให้ผู้สูงอายุยังไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้สูงอายุ การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุจะต้องมีการบูรณาการจากหลายภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อรองรับจำนวนผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของกัญญาณัฐ ไพศาล (2557) พบว่า ปัจจัยสำคัญของนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุที่มีผลต่อการบริหารจัดการผู้สูงอายุในประเทศไทย ได้แก่ การจัดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลงานด้านผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ สนับสนุนให้มีชมรมผู้สูงอายุในชุมชน ที่เข้มแข็ง การสร้างเครือข่ายการทำงานด้านผู้สูงอายุ การใช้ทรัพยากรและข้อมูลด้านผู้สูงอายุ ร่วมกันอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลผู้สูงอายุเพื่อการทำงานด้านผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและผลประโยชน์ที่ผู้สูงอายุได้รับตามกฎหมาย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2558). ประกาศสำนักทะเบียนกลางกรมการปกครอง เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานคร และจังหวัดต่างๆ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558. [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2559, จาก : http://stat.bora.dopa.go.th/stat/y_stat58.htm.
- กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2551). การจำแนกเขตเพื่อการจัดการด้านธรณีวิทยา และทรัพยากรธรณี จังหวัดราชบุรี. กรุงเทพฯ: แอดวานซ์ วิชั่น เซอร์วิส.

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2548). **คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี) และแผนดำเนินการ.** กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครอง.
- กาญจนา ไร่คำ. (2557). **การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย.** ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญารัฐศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- ชัยพร พิบูลศิริ. (2551). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ การจัดการสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน. **วารสารพัฒนบริหารศาสตร์**, 48, 1/2551.
- เดชรัต สุขกำเนิด, วิชัย เอกพลากร และปัตพงษ์ เกษสมบูรณ์. (2545). **การประเมินผลกระทบทางสุขภาพเพื่อการสร้างนโยบายสาธารณสุขเพื่อสุขภาพ.** นนทบุรี : ดีไซน์.
- บุหลัน ทองกลีบ. (2550). **บทบาทภาครัฐในการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร.** ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปัทมา จรุงโรจน์ ณ อยุธยา. (2557). **ประสิทธิผลการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบล.** ดุษฎีนิพนธ์ปริญญา สังคมศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปิยากร หวังมหาพร. (2560). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุของอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน. **วารสารการเมือง การบริหารและกฎหมาย**, 9,1 (มกราคม-เมษายน 2560), หน้า 31-63.
- พุดพัฒนา เลิศชาวสิทธิ์. (2555). **รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย. รายงานการวิจัยหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 54.** วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2558). **สังคมผู้สูงอายุ : นัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ.** [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 12 กรกฎาคม 2558, จาก: <http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Lom12/05-04.html>
- วรเดช จันทรศร. (2551). **ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล. (2555). **นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** ดุษฎีนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์. (2557). **สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนที่ยั่งยืน มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2549). **หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ.**[ออนไลน์].เข้าถึงเมื่อ 9 พฤษภาคม 2560, จาก : http://www.lib.ru.ac.th/journal/apr/apr13_op_organization.html
- Meter, D, Van and Van Horn, C. E. (1975). "The Policy Implementation Process : A Conceptual Framework." **Administration and Society**, 6, 46 (January, 1975), pp. 445-448.
- Sharkansky, Tra. (1970). **Public Administration : Policy-Making in Government Agencies.** Chicago : Markham Publishing Company.